

Israels overrabbiner:

**Ortodokse vil hellere forlade Israel end aftjene værnepligt
Den israelske overrabbiners udtalelse om, at ortodokse jøder vil forlade Israel,
hvis regeringen vil tvinge dem til at aftjene værnepligt,
vækker voldsom kritik i Israel**

Allan Sørensen Korrespondent i Mellemøsten

*Ultraortodokse jøder betragter et militært køretøj nær Israels grænse til Gaza.
Ortodokse jøder er fritaget for militærtjeneste, og
det skaber voldsom debat i Israel i en krigstid.*

I Israel hænder det ofte, at udtalelser fra førende rabbinere vækker opsigt. Men sjældent har en udtalelse ramt en nerve i det israelske samfund så hårdt, som da den sefardiske overrabbiner Yitzhak Yosef i weekenden ytrede sig om et politisk tiltag, der skal gøre det obligatorisk for ortodokse jøder at aftjene værnepligt. Yosef er den ene af to overrabbinerne i Israel, hvor den anden er for jøder med europæisk baggrund.

"Hvis de tvinger os i hæren, vil vi alle forlade Israel. Vi vil købe billetter og rejse afsted," sagde han i talen og tilføjede: "Alle de sekulære forstår ikke, at uden de religiøse skoler ville hæren ikke sejre."

I modsætning til alle andre israelske jøder - kvinder såvel som mænd - er unge ortodokse mænd fritaget fra obligatorisk militærtjeneste. I stedet kan de få et legat, hvis de studerer Toraen. Denne regel stammer fra en aftale mellem Israels første premierminister, David Ben Gurion, og repræsentanter fra de ortodokse samfund. Dengang blev 400 ortodokse fritaget for tjeneste, men med årene er den ortodokse befolkningsgruppe vokset hurtigere end nogen anden i det israelske samfund og hvert år fritages mange tusinde for tjeneste.

Men krigen i Gaza, de høje tabstal og forståelsen af, at Israel i fremtiden har brug for en større hær, har fået ministre i den israelske regering til at foreslå en ændring, hvor ortodokse og landets arabiske mindretal i fremtiden også vil blive indkaldt.

Skænderiet er eksploderet

I mere end fem måneder er den israelske befolkning næsten dagligt vågnet op til vendingen "hutar lefirsum", der kan oversættes til "det er blevet tilladt at offentliggøre". Ordene efterfølges af navnene på de soldater, der er faldet i Gaza. Nogle dage er det en enkelt soldat, andre dage er det tre, fem eller flere. Da Israel gjorde tabstallet op efter den militante gruppe Hamas' angreb den 7. oktober 2023, var der 373 soldater ud af de i alt 1200 dræbte israelere. Og siden er omtrent 250 soldater blevet dræbt i krigen i Gaza. Selvom de faldne soldater kommer fra næsten alle steder i Israel, er så godt som ingen af dem ortodokse jøder.

Data, der for nylig blev fremlagt for en parlamentarisk komité af den israelske hær, viser ifølge nyhedsmediet Times of Israel, at 66.000 ortodokse israelere er blevet fritaget for militærtjeneste i det seneste år.

Med overrabbiner Yitzhak Yosefs udtalelser er skænderiet om fordelingen af byrden i samfundet eksploderet.

Store dele af premierminister Benjamin Netanyahus eget Likud-parti fordømmer Yitzhak Yosefs udtalelser. Dels fordi overrabbineren er offentligt ansat, dels fordi han de facto siger, at den ortodokse befolkningsandel på næsten 20 procent ikke ønsker at bidrage til nationens forsvar, når Israel er truet.

"I en enkelt sætning indkapslede overrabbineren på perfekt vis det ortodokse samfunds arrogance og afstumpethed over for behovene og følelserne i et helt samfund i krigstid," skriver dagbladet Haaretz og kalder udtalelserne for et eksempel på de ortodokse jøders manglende virkelighedsfølelse.

Kløften vokser

Ifølge Haaretz er de fleste israeleres instinktive reaktion på et mindretal, der lever af deres skatter, nægter at dele byrden og derefter truer med at forlade landet ikke ærgrelse, men snarere en lyst til at tage de ortodokse på ordet og bestille deres flybilletter.

Sådan reagerer eksempelvis den israelske sangerinde Shefita på Instagram. Efter en videooptagelse af overrabbinerens udtalelser ses hun klædt i en lufthavnsmedarbejders uniform, mens hun spørger: "Vil du sidde ved vinduet, eller gangen?"

Trods mange humoristiske reaktioner på overrabbinerens trusler om, at de ortodokse vil forlade landet, tages de også meget alvorligt. Især fordi udtalelser som disse er med til at gøre kløften mellem det ortodokse samfund og resten af Israel endnu dybere.

"Jeg ved ikke, hvordan jeg bedst skal forstå overrabbinerens udtalelser," siger Shai Piron, tidligere undervisningsminister til Israels militærradio. "Hvis så mange soldater dør, betyder det så, at de ortodokse ikke studerer hårdt nok," spørger Shai Piron ironisk. Han er selv rabbiner og mener, at det er på tide at sige tingene ligeud.

"Vi taler ikke om Tora-studier. Vi taler om at anerkende staten Israel. Og det er fint, hvis en person vælger at sige, at han ikke vil anerkende eller deltage, men så skal han heller ikke forlange, at jeg finansierer hans projekt. Jeg ville ønske, at overrabbineren sagde tingene ærligt - altså, at han selv bliver finansieret af det land, han ikke anerkender," siger Shai Piron til Israels militærradio.

I slutningen af februar pålagde Israels højesteret regeringen at forklare, hvorfor ortodokse jøder ikke indkaldes til værnepligt. Hvis regeringens svar ikke findes tilfredsstillende, kan højesteret allerede fra den 1. april beordre tvungen indkaldelse af ortodokse jøder.

I Israel aftjener alle mænd og kvinder obligatorisk militærtjeneste i henholdsvis 34 måneder og 22 måneder. Soldater fra kampenheder indkaldes flere gange årligt til reservetjeneste indtil 45 års alderen.

Personer fra Israels arabiske mindretal og ortodokse jøder er fritaget for militærtjeneste, men kan melde sig frivilligt.

Venligst "sakset" fra Kristeligt Dagblad den 13. marts 2024.03.13